

2018/2102(INI)

23.11.2018

UDTALELSE

fra Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter

til Økonomi- og Valutaudvalget

om årlig beretning om konkurrencepolitikken
(2018/2102(INI))

Ordfører for udtalelse: Angélique Delahaye

PA_NonLeg

FORSLAG

Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter opfordrer Økonomi- og Valutaudvalget, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der henviser til, at EU's konkurrencelovgivning er udformet for sekundær- og tertiærsektoren;
- B. der henviser til, at artikel 42 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) fastsætter, at som følge af landbrugssektorens særlige karakteristika og betydning finder konkurrencereglerne kun anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsprodukter, i det omfang Parlamentet og Rådet beslutter dette; der henviser til, at Kommissionen i januar 2016 nedsatte en ekspertgruppe (taskforcen for landbrugsmarkedene eller AMTF) med henblik på at forbedre landbrugernes stilling i fødevarerkæden; der henviser til, at AMTF i sin endelige rapport fra november 2016 bl.a. fremsatte forslag til bl.a., hvordan man kan styrke markedets gennemsigtighed, forbedre kontraktforholdene inden for kæden og udvikle de retlige muligheder for at organisere en kollektiv indsats fra landbrugernes side; der henviser til, at i betragtning af landbrugets naturlige og strukturelle egenskaber har den europæiske lovgiver siden 1962 altid forsvaret, at landbrugssektoren skal have en særstatus i forhold til konkurrencereglerne, eftersom denne lovgivning ikke kan anvendes i denne økonomiske sektor på samme måde, som den anvendes i andre sektorer;
- C. der henviser til, at traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union og retspraksis giver forrang til den fælles landbrugspolitik frem for konkurrencereglerne;
- D. der henviser til, at artikel 39 i TEUF fastsætter det mål, at den fælles landbrugspolitik skal sikre landbrugsbefolkningen og de personer, der lever i EU's landdistrikter, en rimelig levestandard, især ved en forhøjelse af de individuelle indkomster for de i landbruget beskæftigede personer og ved at stabilisere markederne og sikre forsyningerne;
- E. der henviser til, at den fremtidige fælles landbrugspolitik ligeledes bør sigte mod at fremme en intelligent, robust og diversificeret landbrugssektor, der kan garantere fødevarerikkerheden, styrke miljøbeskyttelsen og klimaindsatsen og bidrage til Unionens miljø- og klimarelaterede målsætninger og styrke den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne;
- F. der henviser til, at reformen af den fælles landbrugspolitik i 2013, revisionen af den såkaldte omnibusforordning samt Europa-Kommissionens forslag fra 2018 tilstræber at styrke landbrugernes rolle i fødevarerforsyningskæden;
- G. der henviser til, at de specifikke mål i direktivet om urimelig handelspraksis mellem virksomheder i fødevarerforsyningskæden er at bevare markedsstabiliteten, at øge landbrugets indkomster og forbedre landbrugets konkurrenceevne; glæder sig over Kommissionens forslag om at tackle illoyal handelspraksis i business-til-business-fødevarerforsyningskæden som et vigtigt skridt i bestræbelserne på at genoprette magtbalancen i forsyningskæden, skabe gennemsigtighed i forholdet mellem køber og leverandør og opnå en mere bæredygtig og konkurrencedygtig fødevarerforsyningskæde til

fordel for landbrugere, forbrugere og miljøet;

- H. der henviser til, at der har været en tendens til en stadig stigning i priserne for landbrugsinput i de seneste årtier¹, og at producentpriserne er stagneret;
- I. der henviser til, at undtagelsen for landbrugssektoren er blevet mere relevant inden for en fælles landbrugspolitik, der er rettet mod markederne og på baggrund af den stigende globalisering af landbrugsmarkederne, og den bør fortsat komme til udtryk i udarbejdelsen og gennemførelsen af politikkerne såvel som i Kommissionens og de nationale konkurrencemyndigheders kontrol af deres overholdelse af reglerne;
- J. der henviser til, at landbrugsdelen i finansforordningen vedrørende Unionens almindelige budget ("omnibusforordningen") er et betydeligt fremskridt for den fælles landbrugspolitik, da den udtrykkeligt præciserer, at der for producentsammenslutninger gælder en undtagelse for anvendelsen af artikel 101 i TEUF;
- K. der henviser til, at den anmodning om præjudiciel afgørelse, som er forelagt Domstolen i sagen *Président de l'Autorité de la concurrence mod Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) m.fl.* er udtryk for, at producenterne, producentsammenslutninger og foreninger af producentsammenslutninger har behov for retlig sikkerhed i forbindelse med deres aktiviteter², navnlig i en sektor der er karakteriseret ved et fragmenteret udbud, en koncentreret efterspørgsel og vanskeligheder med at styre udbuddet og forudsige efterspørgslen; der henviser til, at Domstolens dom angående anvendelse af konkurrencereglerne på producenter og producentsammenslutninger er vigtig med hensyn til at afklare de underforståede undtagelser, der gælder i forbindelse med producentorganisationers arbejde;
1. påpeger, at EU's konkurrencepolitik ikke fører til de ønskede resultater, da den anvendes med det formål at forsvare fair konkurrence mellem alle aktører på det indre marked med særlig vægt på forbrugernes interesser, men at virkeligheden er, at landbrugsproducenterne på grund af ulighederne i fødevareforsyningskæden bliver presset i uacceptabel grad; mener, at forbrugernes og landbrugsproducenterne interesser bør være på samme niveau;
 2. er af den opfattelse, at de særlige kendetegn ved landbrugsaktiviteter gør kollektive organisationer afgørende for at styrke primærproducenters position i fødevarekæden og for at gøre det muligt at nå målene for den fælles landbrugspolitik som defineret i artikel 39 i TEUF, og at kollektive aktiviteter, der gennemføres af producentorganisationer og deres sammenslutninger — herunder planlægning af produktionen, forhandlinger om salg og kontraktuelle forhold — derfor skal anses for at være forenelige med artikel 101 i TEUF; påpeger, at sammenslutningen af landbrugere i producentorganisationer styrker deres stilling i fødevareforsyningskæden;
 3. mener, at modellen med brancheorganisationer er en vellykket forvaltningsform inden for

¹Eurostat data om prisindekser af landbrugsprodukter (apri_pi); se også betragtning B i Europa-Parlamentets beslutning af 19. januar 2012 om forsyningskæden for landbrugsbedrifters input: struktur og implikationer (EUT C 227 E af 6.8.2013).

²Domstolens dom af 14. november 2017, *Président de l'Autorité de la concurrence v Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) and Others*, C-671/15, ECLI:EU:C:2017:860.

en sektor, da den strukturerer og organiserer udvekslingerne mellem alle aktører i en sektor, der er rimeligt repræsenteret i strukturen, ved at muliggøre videregivelse af økonomiske og tekniske oplysninger, en styrkelse af gennemsigtigheden på markedet og en bedre fordeling af risici og fordele; mener, at forskellige, velstrukturerede samarbejdsmodeller, såsom den nuværende, bør fremmes gennem den fælles landbrugspolitik for at lette oprettelsen af brancheorganisationer på europæisk plan;

4. mener i overensstemmelse med den nuværende tendens, at producent- og brancheorganisationernes kompetencer skal styrkes yderligere, således at landbrugernes forhandlingsposition kan opveje forhandlingsstyrken hos detailhandlere i fødevareforsyningskæden; mener, at EU's medfinansiering af oprettelsen og driften af disse organisationer bør øges;
5. opfordrer Kommissionen til at lette anvendelsen af kollektive markedsforvaltningsinstrumenter i tilfælde af krise ved at bruge værktøjer, der ikke kræver offentlige midler, som f.eks. tilbagetrækning fra markedet af et produkt ved hjælp af aftaler mellem fødevarekædens aktører; påpeger, at denne foranstaltning kan anvendes af brancheorganisationerne selv;
6. mener, at indførsel på det europæiske marked af produkter fra tredjelande, som ikke opfylder de samme sociale, sundhedsmæssige og miljømæssige standarder, skaber en illoyal konkurrence for europæiske producenter; opfordrer derfor til, at sårbare sektorer beskyttes i handelsforhandlinger, og at principperne om gensidighed og overholdelse, hvad angår landbrugsprodukter, anvendes systematisk i handelsforhandlingerne; opfordrer Kommissionen til at indarbejde dette aspekt i Brexit-forhandlingerne;
7. understreger, at adgangen til EU's indre marked bør være betinget af overholdelsen af sundheds-, plantesundheds- og miljøstandarder; anmoder Kommissionen om med henblik på at sikre fair konkurrence at fremme ækvivalensen af foranstaltninger og kontrolforanstaltninger mellem tredjelande og EU inden for miljø- og fødevarer sikkerhedsstandarder; bemærker, at de højeste miljø- og dyrevelfærdsstandarder kan betyde højere omkostninger, og at det derfor kan resultere i konkurrenceforvridende adfærd, hvis standarderne sænkes; anbefaler, at Kommissionen undersøger, hvordan konkurrencepolitikens anvendelsesområde kan udvides for at hindre en sådan dumping inden for det indre marked og i forbindelse med import til det indre marked;
8. opfordrer Kommissionen til i betragtning af landbrugernes skrøbelige finansielle situation og deres grundlæggende rolle i samfundet at tage hensyn til virkningerne af de markedsfordrejninger, der følger af handelsaftaler med tredjelande, og som påvirker landbrugerne, eftersom landbrugsmarkederne er kendetegnet ved en øget volatilitet i landbrugspriserne, hvilket forstærker landbrugernes svage position i fødevareforsyningskæden;
9. henviser til, at klimakatastroferne, som landbrugerne er ofre for, påvirker markedet og svækker deres stilling i fødevareforsyningskæden; minder om, at EU's antidumpingregler¹, der bl.a. finder anvendelse på landbrugssektoren, er fastlagt ud fra den betragtning, at miljømæssig dumping skaber illoyal konkurrence; anmoder om, at der tages hensyn til europæiske borgeres interesser, og bemærker, at disse kræver et

¹ COM(2013)0192.

bæredygtigt og miljøvenligt samfund; opfordrer derfor Kommissionen til at tage hensyn til det indre markeds funktion og fordelene for samfundet som helhed og at indføre undtagelser fra konkurrencereglerne for at lette samarbejde både horisontalt og vertikalt i forbindelse med bæredygtighedsinitiativer;

10. fastholder, at begrebet "rimelig pris" ikke bør betragtes som den lavest mulige pris for forbrugeren, men i stedet skal være rimelig og give mulighed for et rimeligt vederlag til alle parter i fødevarerforsyningskæden; understreger, at forbrugerne har andre interesser end lave priser alene, herunder dyrevelfærd, miljømæssig bæredygtighed, udvikling af landdistrikter, initiativer til at mindske brugen af antibiotika og forhindre antimikrobiel resistens osv.; opfordrer medlemsstaternes kompetente myndigheder til at tage hensyn til forbrugernes efterspørgsel efter bæredygtig fødevarerproduktion, som kræver, at der i stigende grad tages hensyn til værdien af "offentlige goder" i forbindelse med fastsættelse af fødevarerpriser; anmoder i denne forbindelse om, at EU's konkurrencepolitik ser længere end til blot den laveste fællesnævner for "billige fødevarer"; mener, at der skal tages fuldt hensyn til produktionsomkostningerne ved aftaler om priser i kontrakter mellem detailhandlere/forarbejdningsvirksomheder og producenter med det formål at sikre priser, der som minimum dækker omkostningerne;
11. gentager forslaget om, at bestemmelserne i forordning (EU) nr. 1308/2013 (fusionsmarkedsordningen), der muliggør indførelsen af kontrolforanstaltninger for udbuddet af oste med en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse (artikel 150), skinker med en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse (artikel 172) og vine (artikel 167), udvides til andre kvalitetsmærkevarer for at gøre det lettere at tilpasse udbuddet til efterspørgslen;
12. understreger, at begrebet "relevant marked" i Kommissionens analyse skal omdefineres og forstås som hele den berørte sektor, således at restriktive fortolkninger undgås;
13. fremhæver, at det foreslåede loft over direkte betalinger i alvorlig grad kan påvirke mellemstore landbrugs konkurrenceevne;
14. glæder sig over, at omnibusforordningen fastsætter en procedure, hvorefter en gruppe landbrugere kan anmode Kommissionen om en ikke-bindende udtalelse for at fastslå, om en kollektiv tilgang er forenelig med den generelle undtagelse fra konkurrencereglerne i henhold til artikel 209 i forordning (EU) nr. 1308/2013 (fusionsmarkedsordningen); opfordrer dog Kommissionen til i lyset af henstillingen fra arbejdsgruppen om landbrugsmarkeder at præcisere omfanget af den generelle fravigelse for landbrug og dens overlap med afvigelserne i henhold til artikel 149 og 152 og derigennem til at definere undtagelsen mere præcist, således at enhver nødvendig suspension af anvendelsen af artikel 101 i TEUF kan anvendes og gennemføres, hvis det er nødvendigt;
15. bemærker, at det individuelle loft for *de minimis*-støtte i landbrugssektoren blev fordoblet i 2013 (fra 7 500 EUR til 15 000 EUR) for at klare den kraftige stigning i klimaskabte, sundhedsmæssige og økonomiske kriser; bemærker, at det nationale *de minimis*-loft samtidig kun er blevet justeret marginalt fra 0,75 % til 1 % af værdien af den nationale landbrugsproduktion), hvilket har begrænset staternes kapacitet til at hjælpe landbrugsbedrifter i vanskeligheder; støtter derfor Kommissionens forslag, der sigter mod at give medlemsstaterne og regionerne mere fleksibilitet inden for rammerne af *de minimis*-reglerne for landbruget;

16. støtter Kommissionens forslag om at give medlemsstaterne mere fleksibilitet inden for rammerne af statsstøttereglerne i landbrugssektoren for at tilskynde landbrugerne til at foretage frivillig opsparring, så de bedre kan imødekomme stigningen i klimarelaterede risici og sundhedsrisici samt økonomiske risici;
17. glæder sig over, at det med ændringerne som følge af omnibusforordningen vil blive nemmere at iværksætte bestemmelserne i artikel 222 i forordningen om fusionsmarkedsordningen, som tillader midlertidige undtagelser fra konkurrencereglerne; opfordrer alligevel Kommissionen til at præcisere anvendelsen af artikel 219 og 222 i forordning (EF) nr. 1308/2013 med hensyn til foranstaltninger i tilfælde af markedsforstyrrelser og alvorlig ubalance på markedet, eftersom den retslige usikkerhed, der i øjeblikket hersker omkring begge artikler, betyder, at ingen anvender dem af frygt for ikke at overholde de regler, som konkurrencemyndighederne i medlemsstaterne har fastsat;
18. understreger, at i perioder med alvorlige ubalancer på markedet, når landbrugssektoren er truet, og alle borgerne er berørt af den potentielle skade mod forsyningen af primære fødevarer, må den markedsorienterede fælles landbrugspolitik støtte landbrugerne og indrømme yderligere tidsbegrænsede og fuldt ud berettigede undtagelser fra konkurrencereglerne i forbindelse med aftaler og afgørelser mellem landbrugere, producentorganisationer, deres sammenslutninger og deres anerkendte brancheorganisationer; mener endvidere, at der må gives mulighed for, at artikel 164 i forordningen om fusionsmarkedsordningen kan udvide reglerne for aftaler eller afgørelser, der er truffet inden for anerkendte landbrugsorganisationer i overensstemmelse med artikel 222 i forordningen om fusionsmarkedsordningen;
19. minder om, at der har fundet en betydelig horisontal og vertikal omstrukturering sted, hvilket har ført til yderligere konsolidering i de allerede koncentrerede sektorer for frø, landbrugskemikalier, kunstgødning, dyregenetik og landbrug samt inden for forarbejdning og detailhandel; opfordrer Kommissionen til i denne forbindelse og efter at Monsanto er blevet overtaget af Bayer-koncernen, der tilsammen kontrollerer ca. 24 % af det globale marked for pesticider og 29 % af det globale frømarked, at sikre, at EU's landbrugeres, borgernes og miljøets interesser beskyttes, ved at foretage en omfattende og holistisk vurdering af indvirkningen på bedriftsplan af fusioner og erhvervelser af leverandører af rå- og hjælpestoffer til landbruget, herunder producenter af plantebeskyttelsesmidler, således at landbrugerne kan få adgang til innovative produkter af bedre kvalitet med mindre indvirkning på miljøet og til konkurrencedygtige priser; fremhæver, at sådanne fusioner og overtagelser potentielt kan skade konkurrencen på området for adgang til vigtige produkter for landbrugere; mener, at markedsføringsstandarderne for frø og planteforøringsmateriale til mindre brug bør lettes og gøres mere fleksible.

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	22.11.2018
Resultat af den endelige afstemning	+: 31 -: 0 0: 3
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Daniel Buda, Nicola Caputo, Jacques Colombier, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Karine Gloanec Maurin, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Giulia Moi, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Marc Tarabella
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Angélique Delahaye, Maria Heubuch, Anthea McIntyre, John Procter, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 200, stk. 2)	Stanisław Ożóg, Monika Vana

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG**

31	+
ALDE	Jan Huitema, Ulrike Müller
ECR	Anthea McIntyre, James Nicholson, Stanisław Ożóg, John Procter
ENF	Jacques Colombier, Philippe Loiseau
PPE	Daniel Buda, Michel Dantin, Angélique Delahaye, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Mairead McGuinness, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Karine Gloanec Maurin, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Marc Tarabella
Verts/ALE	Maria Heubuch, Monika Vana

0	-

3	0
EFDD	Giulia Moi
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Maria Lidia Senra Rodríguez

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller